

HARCMISTRZ

MIESIĘCZNIK STARSZYNY HARCERSKIEJ
ORGAN NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

ROCZNIK JEDENASTY

ROK 1928.

KOMITET REDAKCYJNY.

E. KONOPACKI, J. MICHAŁSKI (sekretarz redakcji)
W. PRAŻMOWSKA, E. RYSZKOWSKI,
ST. SEDLACZEK, M. UKLEJSKA, Z. WOŁOWSKA.

REDAKTOR.

STANISŁAW SEDLACZEK

Biblioteka Jagiellońska

1002661886

WARSZAWA 1929.

WYDAWNICTWO NACZELNICTWA ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO
SKŁAD GŁÓWNY I ADMINISTRACJA: CENTR. KOMISJA DOSTAW Z. H. P.

TREŚĆ ROCZNIKA XI. 1928.

(Liczby oznaczają stronicę).

Ideologia harcerska. Dziedziny pokrewne.

Skauting, jako najlepsza szkoła patryjotyzmu, B. Powell	1
Skaut Naczelny o komunistach, B. Powell	1
Podstawy etyczne skautingu, St. Sedlaczek	4, 16, 36, 60, 78, 100
Nasza niezależność	13
Harcerstwo a wybory	17
Twórca skautingu a Polska, St. Sedlaczek	34
Patron Skautów, Św. Jerzy, V. Barclay	46
Miejsce dla historii, Dr. K. Stojanowski	74
Józefa Joteyko, St. Sedlaczek	74, 95
Braterstwo Skautów całego świata, St. Sedlaczek	77
Wychowanie wodzów, G. Bertier	93
O naczelnej wadzie polskiej, Dr. St. Cywiński	99
Tezy w sprawie w. f. i p. w.: G. K.; T. Strumiłło	124
Próba charakterystyki Harcerstwa, J. Grabowski	160
Patryjotyzm a wszechludzkie braterstwo	177
W dziesięciolecie Zjednoczenia, Dr. Strumiłło T.	183

Alkoholizm i tytoniarstwo	15
Staszic o alkoholu	19
Alkoholizm i młodzież, referaty na Kongr. Międz.	19
Zakaz alkoholu w Ameryce i w Polsce, M. Skiba	136

Kronika w sprawie alkoholizmu	9
Alkohol a wypadki	62
Dziedziczny wpływ alkoholu	66
Czy harcerzom wolno pić wino domow. wyrobu	67
Przeciw przepijaniu zarobków	71

Zagadnienia ruchu i organizacji.

(Patrz także „Głosy i echa”).

Kilka słów o zjazdach oddziałów, St. Czajkowska	4
W sprawie propagandy, L. Czarnik	35
Harcerstwo w szkołach powszechnych, Stef.	44
O naszą przeszłość, J. Garbacik	64
Gawęda Skauta Naczeln. Świata: Dżembori	73
Pośrednictwo pracy w Harcerstwie, W. S.	79
Harcerstwo, a wybrzeże morskie	86
Złotowi żeńskiemu	91
Propaganda harcerstwa, J. Woyciechowski	114
O przyszłość wych. fiz. w Harcerstwie, Zwinny Tur	135
Harcerstwo na Powsz. Wyst. Kraj. w Poznaniu	128
Związek Harc. Pols. na Powsz. Wyst. Kraj. w Poznaniu, St. Sedlaczek	168
Sprawność nasza. „O pogłębianiu pracy h.”. Drużyny h. muszą wykazać się dorobkiem wychowanków	187
Spis drużyn, Drużynowy	190

Historja Harcerstwa i Skautingu.

Etymologia słowa „harcierz”, Prof. A. Kleczkowski	2
Ochrona nazwy i munduru w Anglii	11
Twórca skautingu a Polska, St. Sedlaczek	34
List Skauta Naczelnego do Przewodniczącego Z. H. P.	35
Pierwszy w Polsce artykuł o skautingu: „Bi-bi” i „Bi-es”, Edmund S. Naganowski	40, 63
O naszą przeszłość, J. Garbacik	64
Harcerze w I Brygadzie Legionów, W. Lipiński	146

Oddział Skautowy w Legionach Polskich	149
Z raptularza wywiadowcy, Julian Podoski	150
Harcerstwo w „Bojach Lwowskich”, Cz. Mączyń- skiego	153
Skauci w obronie Lwowa	155
Wspomnienie, J. Grabowski	157
Dzieje Zjednoczenia Harcerstwa, St. Sedlaczek	161
Pierwsze władze skautowe w Warszawie, T. Tra- bowicz	165
Rozwój myśli starszo-harcerskiej, J. Zawadzki	166, 188

Metodyka i technika.

Współzawodnictwo	5
Wychowanie fizyczne w Harc., St. Mościcki	7
Chrzest zastępu, J. Cz. Babicki	16
Metodyka pracy w Rodzinie Zawiszek w Czę- stochowie	20
O magazynie zastępowych	65
Gry i zabawy	8, 20, 41, 60, 81
Program kursu przeciwigazowego	67
Nasz śpiew, St. Sedlaczek	80
Ankieta w spr. zabaw i gier ruch. polskich	87
Wychowanie wodzów, G. Bertier	93
Obyczaje, zwyczaje etc. jako podkl. wartości w wychowaniu, G. Kerschensteiner	104
„Formy zewnętrzne”, St. Sedlaczek	106
Ćwiczenia przyrodnicze, L. Rewieński	109, 143
Spostrzegawczość, obserwacja i wnioskowanie, ks. A. Bogdański	111
Harcerki i harcerze na wsi, St. S.	117
Notatki i wycinki, wg. J. Guerin Desjardins — opr. St. S.	118
Tezy w sprawie w. f. i p. w.: G. K.; T. Strumiłło	124
Sport luczny, M. Fularski	167

Poradnia dla drużynowych.

Oznaka pamiątkowa dziesięciolecia	22
Jakie pisma prenumerować	22
Słownictwo	22
Czy można wprowadzać nowe „szarże”	22
Pogłębienie pierwiastków rodzinnych	67
Czy harcerzom wolno pić wino domowego wyrobu	67
Jak urządzić obóz na terenie K. O. P.	67
Czy pamiętać	81
Prospekt obozu st. VII Wileńskiej 1928, P. Puciata	87
Ogólny program pracy VII Wil. 1927, P. Puciata	127
Zawody w VII Wileńskiej, P. Puciata	142
W. F. i P. W. w VII Wileńskiej w 1927 r., P. Puciata	180
Program i regulaminy zawodów lekkoatletycznych w VII Wil. P. Puciata	180
Co robić z harcerzami kończącymi szkołę powszechną	142
Jedwabnictwo jako źródło dochodu drużyn	179
Musztara harcerska	180

Gawędy Naczelnika, St. Sedlaczek.

I. O czystość harc. opinii publ. Jak stary pro- fesor. O współpracę w „Harc mistrzu”. Na co wydawać pieniądze? Podania do władz. Prze- pływ przez drużyny	14
II. Dobry obyczaj w piśmiennictwie. Wpółza- wodnictwo. Wizytatorzy! Uwaga: O czyni prak- tykę. Wizytacje. Marynowani ochotnicy i mło- dżicy. Co zrobiliście dla rozpowszechnienia „Harc.” i „Harcerza”.	37

III. Dziesięciolecie. O jedność celów i środków. Duch	59
IV. VIII Zjazd Walny. Sprawozdanie N. R. H. Złoty 1929 r. Co pokażemy na Dżembori w Londynie. Ankieta w spr. zabaw i gier polskich. Defilady i przeglądy. „Bohaterskie Serca” (film)	75
V. II Złot Narodowy Harcerek. Z ostatnich Zjazdów N. R. H. Złoty 1929 i Wystawa. Przykry objaw. Do kierowników i uczestników kursów	93
VI. Lato. Zagranicą. Dziesięciolecie. Programy pracy. Pierwiastki staropolskie, starosłowiańskie. Współpraca z Główną Kwaterą	134
VII. W Dziesiątą Rocznicę. W Przygodę Służby Polsce Mocarnej. Idziemy razem w przygodę. Harcerstwo — Ruch. Atak na jednym odcinku. Przywód do Polski z zagranicy	159
VIII. Roczny rachunek. Wytyczne G. K. M. na 1929. Ożywienie wszechstronne życia drużyn. Pozyskanie nowych dorosłych pracowników. Stworzenie ogniska wychowania harcerskiego. Wzmocnienie jednolitości Harcerstwa. Zwiększenie niezależności Ruchu. Ulepszenie organizacji. Patroni drużyn. Rycerskość. Na marginesie	184

Starsze Harcerstwo.

Program Konferencji, J. Zawodzki	18
Zastępy Starszych Harcerzy, J. Zawodzki	40
Starsze H. żeńs., St. H. — działaczami harc. Mundur i oznaki St. H. Przed Zjazdem Walnym. Zrzeszenia koresp.	62
Wieści z Sącza. Pszczoła — Miś	62
Zamiast Złotu — Konferencja. Służba społecz. St. H. Nasze pismo, J. Zawodzki	82
Treść życia zrzeszeń starszoharc., Z. Wołowska	83
IV. Zjazd St. H., J. Zawodzki	120
Jak organizować Starsze Harcerstwo	121
Starzy Harcerze, Arcykot	122
Rok pracy w Drużynie Akadem., E. Konopacki	131
Po Zjeździe, J. Zawodzki	140
Uchwały IV Zjazdu St. H. w Sromowcach	141
Rozwój myśli Starszoharcerskiej, J. Zawodzki	166

Kronika.

Poznań 10. Drużyna G. K. M. 10. Drużyny akademickie 10. Warszawa 23, 41. Komisja St. H. VIII Zj. Wal. 83. Z Rady St. H. 83. Jasło 83. Katowice 182. Wilno 194. Kurs koresp. Starszoharc. 194.

Międzynarodowe sprawy skautowe.

Skauting zagranicą.

Artykuły

Skauting na Łużycach	15
Nasz ruch żeński w świecie, Z. de Callier,	47
Biuro Międzynarodowe, T(adeusz) S(opoćko)	48
Skautowe organizacje francuskie, T. Sopoćko	50
Nasi sekretarze zagraniczni	53
Biuro Skautów Słowiańskich 52 (regulamin)	54
Boy Scouts Association, St. Sedlaczek	55
Katolicy skauci włoscy, T. Sopoćko	57
Co to jest „czarna lista”. T. Sopoćko	57
Co będzie zagranicą latem 1928 r., T. Sopoćko	58
Międzynarodowa Konferencja Skautek	58
Sprawozdanie Boy Scouts Association, 1927	69
Sprawozdanie Boy Scouts of America, 1926	69

Sprawozdanie „The Girl Guides Association”	131
Sprawy religijne w sk. angielskim	71
F. Międzynarodowa konf. żeńska, Z. de Callier	76
Nagroda Nobla dla gen. B.-Powella, T. Sopoćko	77
Organizacja skautek, St. S.	127
Rozwiązanie Skautów Katolickich we Włoszech, X. W. P.	138
Międzynarodowa Konferencja Przewodniczek, 1928 r.	170
W sprawie skautingu w Niemczech (różni)	172
Łotewski Złot Skautowy, J. Woikowicz	176, 191
Jamboree (Dżembori) . 71, 73, 74, 75, 132, 181, 182	

Kronika zagraniczna.

Afganistan 90. Ameryka 11, 24, 71, 90. Anglja 11, 12, 24, 44, 90, 131, 144, 182. Armenia 132. Argentyna 24. Austria 11, 144. Australia 132. Belgja 71, 144. Chiny 132. Czechy 194. Danja 24. Finlandja 11. Francja 24, 90, 144. Grecja 90. Holandia 24. Irak 71. Indje 12, 90, 132. Jugosławia 44. Litwa 89. Łotwa 24, 90 191. Malacca 12. Natal 11. Norwegja 24, 90. Niemcy 132. Persja 12. Rosyjs. na emigr. 44. Siam 90. Szwajcaria 144. Uganda 132. Węgry 144. Włochy 11, 144. Złote Wybrzeże 11. Współpraca skautów i przewodniczek 144. Polonia Restituta dla B. Powella 23. Pierwszy kurs dla murzynów 12, 71. III Międz. Złot Sk. Morskich 24. Zmiany „ważnych” zagranicą 144. Ruch przewodniczek na świecie 182. Z historii skautingu 182. Kwesty a skauci 182.

Głosy i echa.

Polemika w Przegl. Pedag. o p. w. i Harc.	9
Kobiety w Ruchu Harcerskim, W. Prażmowska	21
„Suum cuique” (w odp. na poprz.), Dr. K. Stojanowski	43
Głos wybitnego pedagoga M. Piekarskiego	43
W sprawie stopni i sprawności, W. Bublewski	69
O godną reprezentację Polski na Jamboree, M. Lachowicz	181
Pierwiastki staropolskie, starosłowiańskie, ludowe, A. Kamiński. — St. Sedlaczek	192
Słownictwo, A-t	192

Głosy o skautingu i harcerstwie.

„Przegląd Pedagogiczny”	9
Dr. Alington, „Journal of Education”	11
J. Ostrowski, Żywa szkoła	23

Z życia Z. H. P. Korespondencje.

Artykuły i dłuższe wzmianki.

(patrz także „Starsze harcerstwo”).

Chorągiew Lwowska	23
Obozy Harcerskie 1927 r. na terenie K. O. P., W. Herbst	39
VIII Zjazd Walny w Łodzi	84
Komisja K. P. H. na VIII Zj. w Łodzi, M. Chyczewska	84
Odprawa Komendantów Chorągwi	85
Konferencja Drużyn Morskich	128
Z Brazylii, St. Łoś	141
Odezwa Naczelnictwa w Dziesięciolecie	145
Zawody Sportowe na I Zlocie Narodowym 1924 r.	179
II Wileńska (Litewska) Drużyna w Kownie i na Litwie	192

R ó ż n e.

Ciekawe zagadnienie (z psychologii) St. Sedlaczek	8
Słownictwo	22
Skandal w Y. M. C. A.	44
Jeszcze o Y. M. C. A.	129
Dola dzieci w Niemczech	71
List do Redakcji (w spr. korporacji) L. Grabowski	128
Skauci całego świata (wiersz), Poyser-Malkowska	134
Tom III Rocznika Harcerskiego	159
Od Redaktora 24, 44, 70, 90, 132, 144, 168, 182, 194.	

Z wydawnictw (oceny i wzmianki).

Książki i broszury.

"Zasady i nakazy dobrego wychowania", Vauban i Kurcewicz	9
"Il Rocznik Harcerski"	9
"Aids to scoutmastership"	9
"Kalendarzyk Harcerski na r. 1928"	9
"Kartoznawstwo i wojskowe wyzyskanie terenu"	9
"What are the red pioneers"	11
"Good Scouting", V. Barclay	11
"Kiddi", R. Leighton, przekł. O. Małkowskiej	23
"Żywa szkoła", J. Ostrowski	23
"Charakter", Arcyiskup Bilewski	23
"Life's Snags and how to meet them" R. Baden-Powell	42
"Jezus z Nazaretu w świetle krytyki", ks. Dr. Wł. Szczepański	42
"Kłamstwo dzieci i młodzieży", Dr. Fr. Baumgarten	42
"Hetman Żółkiewski", A. Śliwiński	42
"Nad brzegiem wielkiej rzeki", J. Kaden-Bandrowski	42
"Rycerski sport", A. Zarychta	42
"Dobra prasa" — szereg broszur	68
"Zarys metodyki prawa harcerskiego", Dr. K. Stojanowski	68
"Przysposobienie wojskowe u obcych", M. Fularski	68
"Z. H. P. Sprawozdanie Oddziału Wielkopolskiego za r. 1927"	68
"Z. H. P. Zarząd Oddziału Śląskiego. Sprawozdanie za r. 1927"	68
Sprawozdanie największych organizacyj skautowych: Anglii i Ameryki	69
"Psychanaliza w szkole", G. H. Green, przekł. Z. Ziemiński	131
"Napoje alkoholowe", B. Duchowicz	131, 181
"W jaki sposób szkoła powinna walczyć z alkoholizmem, tenże	131, 181
"The Girl Guides Association — 13 An. Rep."	131
"O wychowaniu obywatelskim", Fr. W. Foerster	131
Pocztówki z św. Jerzym	143
"Kształcenie starszyny harc." St. Sedlaczek, "Wychowanie wodzów", G. Bertier	143
"Podstawy etyczne skautingu B.-P.", St. Sedlaczek	143
"W jakim kierunku powinna się rozwijać praca K. P. H.", St. Czajkowska	143
"Józefa Joteyko", St. Sedlaczek	143
"Komunizm a robotnik", "Komunizm a religia"	143
"Nauka o terenie", J. Niebrzycki	143
"Walki uliczne", ppłk. S. G. St. Rowecki	143
"Promienny żywot harcerza"	143
"Przygotowanie obrony państwa", St. Dąbrowski	143
"Podręcznik Przysposobienia Wojskowego"	143
"Podręcznik taktyczny dowódcy drużyny strzeleckiej", kpt. S. G. M. Pęczkowski	143
"Wilczęta", B.-Powell, przekł. T. Strumiłło, II tom	181
"Służmy Ojczyźnie", Jednodniówka I Hrubiesz.	181
"Zawisza Czarny", I. Kozielewski	193
"Zarys Historji Wojennej 156 Pułków Polskich"	193
"Umundurowanie Wojska Polskiego", por. R. Saxl	193
"Plan rozwoju polskiego wybrzeża morskiego", Min. Rob. Publ.	86
"Stanisław Hozjusz", ks. Stanisław Umiński	88
"Główne prądy w pedagogice", B. Nawroczyński	88
"Piosenki harcerskie", H. Śniegocki	88

"Pod płóciennym dachem", St. Łoś	88
"Morze jako źródło bogactwa narodu", R. Umiastowski	88
"O polski czyn zbrojny na Wschodzie"	89
"Dzieje 85 puł. strzelc. wileńsk.", kpt. B. Waligóra,	89
"Kalendarz obrzędowy Ludu Polskiego", Dr. E. Frankowski	89
"Ulotka złotowa" (Złot ogólny harcerski, G. K. Ż.)	89
"Handbook for Byos" podręcznik B. S. A.	89
"The training of the Boy Scout", B. S. A.	89
"Discipline in the Scout Movement", J. S. W.	89
"Skautu Kalendarius"	89
"Jak przygotować i wygłaszać wykłady", Dr. A. Niesiołowski	129
"Kurjerki", J. Michalski	129
"Poprzez fronty", Z. Zawiszanka	130
"Czytanki Świąteczne"	130
"Podręcznik ratownictwa", Dr. Janina Misiewicz	130
"Cennik na r. 1928" C. K. Dostaw Z. H. P.	130
"Cennik K. D. H. Poznań"	130
"Rozporządzenia i okólniki Min. W. R. i O. P. w spr. Higj. Szk. i Wych. Fizycz."	131
"Budowa terenów i urządzeń sportowych"	193
"Il Ogólnopolski Złot Harcerek"	193

Czasopisma.

"Skaut"	9
"Walka z bolszewizmem"	68, 129
"Skautu Aidas" (Litwa)	88
"Rocznik Pedagogiczny"	129
"Harcerz"	130
"Na Tropie"	130
"Wychowanie Fizyczne"	182

Kronika.

Główna Kwatera M. 10, 23, 193. Dział skarbowy 12, 72. Odprawy Komendantów Chorągwi 9. Obozy 23. Złot żeński 21, 89, 123, 131.

Z Oddziałów, Chorągwi i Drużyn.

Białystok 23, 90. Brześć —, —. Kielce —, —. Kraków 89, 131, 194. Lublin 23, 89, 194. Lwów 23, 70, 131. Łódź 10, 23, 194. Mazowsze 23, 89, 90, 131, 194. Płock 70, 89. Pomorze 10, 90. Radom 10, 131, 194. Śląsk 10, 89, 131, 194. Warszawa 24, 70, 194. Wilno 10, 89, 194. Włocławek —, —. Wołyń 10, 131. Zagłębie Dąbrowskie 131. Gdańsk 10. Skauci rosyjscy w Polsce 131.

Wychowanie fizyczne. 10, 70, 90, 189
Przysposobienie wojskowe. 70, 89
Harcerstwo morskie. 24

Nasi zagranicą.

Śląsk Czeski 10. Żeńskie H. 23. Brazylja 141.

Różne wiadomości.

O tereny nadmorskie dla H. 10. Harcerstwo a radio 24. Filmy harcerskie 24. Fundacja ś. p. A. Burzyńskiego 143. Nowa gra (komuniści) 144. Plac pod Stanicę w Warszawie 182. Uroczystość Dziesięciolecia w stolicy 193.

TYGODNIK MŁODZIEŻY HARCERSKIEJ WYDAWNICTWO NACZELNICTWA Z. H. P. ORGAN GŁÓWNEJ KWATERY M.

HAR CERZ

TECHNIKA SKAUTOWA. CIEKAWE POWIEŚCI.
WSKAZÓWKI DLA ZASTĘPOWYCH. Z ŻYCIA Z. H. P.
MNÓSTWO FOTOGRAFIJ I ZDJĘĆ HARCERSKICH.

ZATWIERDZONY PRZEZ MINISTRA W. R. i O. P. JAKO WYDAWNICTWO
POMOCNICZE DLA UCZNIÓW SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

KWARTALNIE 4 ZŁOTE. ZESZYT 40 GROSZY

PRENUMERATĘ PRZYJMUJE: ADMINISTRACJA, WARSZAWA, TRAUGUTTA 2.
KONTO P. K. O. 10020.